

წესად დაიდავს ჯერ თვით დარწმუნება თავის დავის საბუთინობაზე და მერე ისე დაიწყო დავა.

გარდა ამისა სახელმწიფო ქონებათა გამგებლობას ბევრი უპირატესობა აქვს ელანდელის წესდებით კერძო კაცის წინაშე და ფრსასურველი თანსწორობა მთავრად მისთვის, რომელიც სასურველად უდევს განსამართლების წესდებებს (ყარბ. უსტაბა), გამიჯვნის წესდებებში ბევრი არ არსებობს. მითრის რომ არ წაიკრებოდა, მართლაც ისიც საკმაოდ დავასახელდო, რომ სახელმწიფო ქონებათა გამგებლობა თავის მოდევნის წინაშე არავითარს ვასურის გეგმაშია, თუ ვინმეცაა დავა უსახურთა ადმოურნდა. ცალკე კაცი, თუ გამტურუნდა სასამართლოში, ჯარამას იხდის ყოველს დღეურზე, რომელიც უსახურთა დავაში ჩაავდო, სულ ერთია—სახელმწიფოსთან ექმნება დავა, თუ თავისებურად ცალკე კაცთანვე. ამაგრა, ეს ჯარამა იმაზე განაგებდა იმეზუელი, რომ ცალკე, თუ მეგრად შედგებოდა კერძო კაცთა სურვილი უსახურთა დავების უტყვისა. რატომ მაგისთანავე ჯარამა არ უნდა დავისთანავე სახელმწიფო ქონებათა გამგებლობას, რომ იმანვე მოეგოვას მეტის მეტო სურვილი უსახურთა დავების გამოცხადების? რასაკვირვებელია, თუ უსახურთა შემთხვევაში ჯარამა უნდა გადაეხადოს იმის სასარგებლოდ, ვსაც უსახურთა დავა წაადგება სახელმწიფო ქონებათა გამგებლობა.

როგორც ამ მხრით, ისეც სხვებზე კი გადასინჯვა უნდა გამოიჯნოს წესდებებს, რომელიც დედეს ჩვენში მოქმედებს. თორემ გამოიჯნოს საქმის მიგდება იმის ანაბრობაზე,

რომ თუ არას მოემკმენ, ხომ არას წამართმევო, ვერაფერს ნუგვს ვერ წართმავდგენს გამოიჯნის აჩქარებისათვის.

ახალი ამბავი

* * * გუშინ, 28-ს იანვარს, ყოველდღე უსამღვდელოების საქართველოს ეგზარხოსის პალატის სახელწოდების დღე იყო. დილიდან მოკალბეული უსაფრთხის სამს სათამაშ მთელი დღე-კაცობა ქალბისა, თავდა-ანაურობა, მთელი სამღვდლონი და ღიღამალი ხალხი მიდიოდა, რათა საყვარელს მწყემსთ-მთავარს საქართველოს სამწყურსას გულთაღის პატივისცემით მიულოცონ დღე სახელწოდებისა და მრავალ-მეფერი ცხოვრება ისუფონ. ეგზარხოსის სასახლეში მიმოლაკველია მისი მისწვს დღეგობის პარაკლისი და იმოდენა ხალხი იყო, ქალი თუ კაცი, ერთი თუ სამღვდლონი, რომ კაცი კაცს გვერდს ვერაუბტკვედა, აქ მითათვის მის ყოველდღე უსამღვდელოებას ადრესი მილოცვისა მრავალ საერო და სამღვდლო კაცთაგან ხელ-მოწერილი და აგრეთვე კვერთხი, განგებ საამსახლელოდების-დღისთვის გაცემებული საქართველოს სამწყურს ერისა და სამღვდელოების სახელით. ადრესი უპიეთისა ბანა ტფილისის მარხის მარხში. პარაკლისის შემდეგ მიმოლაკველი მიწყველი იქმნენ საუბრებზე. ყველაზედ უწინარეს მისმა ყოველდღე უსამღვდელოებაში მითრად საღვდლო გრძელი ხელმწიფე იმეგრატორისა და მისის გავრეულობისა. ყველანი ფხვრდნენ რომდენ და საღვდლოდს ასუფნად დაიგრილა აღტაცებულმა ურამ. მერე

თ. ზაქარია კეკელიძემ მიიროთა საღვდლოდ მის ყოველდღე უსამღვდელოებას საქართველოს ეგზარხოსისა და აქაც პასუხად ურამ დაიგრილა. ურამ ზედ მოკვდა ქართული მრავალ-მეფერი, რომლის გლობაშიაც თითოეულში იქ მყოფმა მოწაწილებმა მიიროთა. ყოველდღე უსამღვდელოებისა მისმა გრძელი, გვრდენ ამ დღისთვის ჩამობანებულმა სამღვდლოდამ, მოახსენა ეგზარხოსს ტბილი და ახრით სასენ სიტყვა რუსულად.

ეგზარხოსმა მიიროთა საღვდლოდ ქრისტეს მოკვარე მხედრობისათვის და მას შემდეგ მიგდარა ბან ტფილისის მარხის მარხთან, წარამსიტყვა საღვდლოდ საქართველოს საღვდლოდს თავდა-ანაურობისა და მიელოთისთვის საქართველოს სამწყურსას. საუბრე უნდა შექმული იყო ყოველნი ირის საზოგადოება და მისი ყოველდღე უსამღვდელოება ვითარცა მასწავლებელი ყველას თავს დასტრიალებდა შესატყველ და მოსაღხენად.

* * * ტფილისის გუბერნატორის თანამდებობის აღმასრულებლის სახელით აქურს გახვებში გამოცხადებულა, რომ ყველა ბოროტ-მოქმედნი, რომელნიც ქურდობდნენ და ავახკობდნენ სიღნაღის გზაზე შარხან ოქტომბერში, ამ ყმაღ მეჭურჭლიანი არიან ყაზახის მარხში და ნაპოვნია აგრეთვე ერთი წილი ნაცარკვის ნივთებისა, ავახკობა და დამნაშავეთა შემგრობის მადლობლინი უნდა იყვნენ, ყაზახის მარხის ახალი უფროსის, ბანის ყანჩილისა, რომელიც მხედ და გონიერულად შეუდგა იმთ კვლის ძებნასა, და აგრეთვე ტფილისის მარხის უფროსის თანამეჭურჭის, ბანის მამიკონიისა.

სავს. ის შემოდის ეკონატესას დარბაზში სტუმრად, საცა დიდი შექცევად გაჩაღებულ და ასე დაიწყეს: — „პირიელ შემცდარბაზთ, ეუბნებ მასწავლებლს, ეკონატესას დელსასს, რომ ადელი მოგოწყვეით, როგორ უნდა მიიღო ისეთი ქალი, რომელიც სტრანაშურის ახლოს, ერთ სტანიკაში... განა ერთი... — ჰო, ვიცო, ვიცო, თანს რსმე ლაბარაკოვმ, მაგრამ შეიძლება ერთი არ იყუტე მართალი!—დუმებდნ მხრების არცე და აქეთ-იქით თავლების პაკუნით ეკონატესას, რომელიც პატრეცემული საზოგადოების წევრია, მაგრამ თითონ იმდენად გართულია მრეშობაში, რომ საყვარლებს საცდლებზე კიდევ უფრო აღრე იცვლის ხოლმე. ახ, ეს ორი პატრეცემული წევრი საზოგადოებისა ადენენ საზოგადოებაში ტელს აჭრის იარის ღირსეულს შეყვარებულზე. იმათა არი მოყენება მიელს საზოგადოებაში და მხედვა უწყველი, შემდარბეველ ცხოვრების კანონად; ის მჭერისა ყოველსავე, რაც არ დემორალეს ამ უსამართლო კანონს, რომელსაც ათარბებენ საზოგადოების მხად. ადელ და ანტონია მხედებენ მსგებრლნი აი ამ უღობიერების, უზენა და უსამართლო არისას აუ ყური გავაღოთ, რამდენად ცოცხლად წარმოადგინა ქუთაისის ღრამტელმა დასმა „უკანონო შობილი“, ღრამა ალ. დუმიასი. — კოტე მუსხა საკმაოდ ცნობილია, როგორც ნიჭიერი და დახელოვნებული არტისტი. იმას შესუწავლია ფრანგული სცენა, ყოველია საფრანგეთის

* * * დღეს ტფილისის სახელონო სასწავლებელში დანიშნულია წლიური აქტი.

* * * კუკიაში, მიხეილის ქუჩის შემდეგ, პირველი ადგილი უჭირავს კლინსადის ქუჩის თავის დიდროს და მდიდარ სახლებით, ხოლო უსუფთაობით და ქუქით არ ჩამოუვარდება თვით უკანასკნელ ქუჩებსაც. რომელიც ასფალტით დაგებულ ტრატუარის დარჩენილა დღეს აქა-იქ ნავლუგები, რომელთა შუა კარგი ღრმა ორბოები გაცემებულა და იქ სათარული სწორად სახეფათო არა თუ ტელს ამიდგში, არამედ მანძინატი, როდესაც სულ მტერის კორინტული ასღის ქუჩებს.

* * * გუშინ, 28 ამ თვისის, ტფილისში რუსეთიდან ფოსტა არ მოსულა, რადგანაც წინა დღეს მლეთსა და ჯვარს შუა და ანაურობა და კობს შუა თოვლს გზა შეუტრავს.

* * * გუშინ, პარაკეს, ტფილისის სასულიერო უწყების სასწავლებელში სწავლა არა ყოფილა მისის მალა ყოველდღე უსამღვდელოების ეგზარხოსის პალატის დღისთვის გამო.

* * * ჩვენ შეიქმნა, რომ სომხის მხატვარის ბან გ. ზაზინჯალიანს განაზრახვა აქვს დახატოს ერთი სურათი, რომლის სიუჟეტი ეფუძნის-ტყაოსნიდან“ იქნება ამოღებული.

* * * სოფ. ვასახევა (ახეთში): სულ ერთი კვირა არა იყო, რაც აქ უცრელი გარდაიცვალა თავს. ზ. ქვე-ბულიშვილი. ორიოდე დღის შემდეგ გარდაიცვალა ბიძა მისი დეიტი; კაცი საღი და ჯანმრთელი, და ერთი დედაცა. ამ ბოლო ხანებში ერთის

დღის ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა ლომივით ვაჟაკი თაველი. ჩიჯავაძე და რამდენიმე გლეხი, ამ გარემოებას ხალხი ძალიან დაფიქრობდა და შეურხა, რადგანაც ჰირონიმოს ექიმს კი ჯერ-ჯერობით არა გამოუყურვევია-რა.

* * * თელავი: თოქცა თელავი დამლობით ტბილს ძილს იძლევა ხოლმე, მაგრამ იმავ დროს თელავის ქურდები-კი შესამჩნევად მუხილობდნენ და ხელის შემწელოდ დანაწარლობენ, საითაც მათი სურვილი და გონება გაივსებეს: მერე რა ოსტატები და „აბლაკატები“ მხანდლებიან ეს ბანი ქურდები... თავის დღეში დღეუბნებს არ გასტყენ (უთოვად იმით, რომ დამტრეფისათვის სისხლის სამართლის ში ჩაეყვებიან...) მილიან თავისუფლად დღეებში, ამაოდენებ თანს ვავრს გასაღებს, რომელიც უკვირიათ და უბედობი დაქვსი, გააღებენ თავის საკუთარ ღებნსაგით და რაც მოეწონებათ, მხოლოდ იმას არჩევენ და წაიღებენ. დანარჩენს-კი ხელსაც არ ახლებენ.

ამას წინაგ გააღეს მესათე ნაუშის დღეწანი, მებრანდენენ შიგ, ნახეს ოკროსა და ვერცხლის სათებო ტაბლახე და ეველენ გამყარებული, მაგრამ მხაც არ გასცეს; გააღეს ტაბლის უჯრა; საცა იპოვნეს ექვსი თუმანი ფული. ეს ფული თან წაიღეს; ნივთების-კი ხელი არ ახლეს.

ამ მოკლეს დროშივე გააღეს მეწერილიანე ს. ყულიშვილის დღეწანი და მკირე ოდენი ნივთები აქედგანაც გაიხატეს.

ამ ოროდე კვირის წინაგ გააღეს მეწერილიანე ზ. საჯარაშვილის დღეწანი, რადგანაც ფორუზა ფულზე ცოტა

რებულთა უბედურებისა. ანტონია მოაქვას მას ქმრის შემოსვლის დროს, რომ მოხარული ადღის მრეშობის ჩიკი; მაგრამ ჩვენ შორის ვსთავით, ქალავაქის წინდა სიყვარული, დასაბამიდან მათის ცხოვრებისა დასასრულამდე, ნუთუ მრეშობად უნდა ჩათვლიდნ? მართალია, დღეიერ დღე მამის ძალდატანებითა და უბედური შემთხვევითი გზად ადღის კანონიერი ქმარი, მაგრამ ვინ იყო აქ დანაშაუნი?.. თვით საზოგადოების დემოკრატი შეხედულა, რომელიც ღირსეულს კაცს ცხოვრების სიმართლეს უყარავდა, მხოლოდ იმისთვის, რომ ის იყო მხრის გულის თქმის ნაყოფი; ის იყო უკანონო ცოლ-ქმრობის, მაგრამ ფრად კანონიერის და წინდა სიყვარულის პირში უფილი. ნეტავ რა უფლებებ ჰქონდა, რომ საზოგადოების მითქმა-მოთქმა მუსხრი გაეღო ორს ფრად ღირსეულს და წერილობა მალღის არსებებს? ანტონია და ადელი... „ზოგიერთს კაცს გარემოება გაუქარწყლებს იმებს, მაგრამ საწმენდოდ მას დაჩრქნა კიდევ ამ მას, ან და, ან დელი... წამოიხმებს სხვა-წარკვეთილებით ანტონია:— იმედ-დაკარგულს გაუშლიან ხელს, ჩაიკრენ გულში და მშობლიურის ადღისთვის დატოვებენ. მე კი საღვდლის ქვის ნამტრევიც არა მაქვს, რომელზედაც შემიძლოს ვინმე სახელის ამოკითხვა, ცრულის დაქვევა... ყოველი სულადმეული სტებება სამშობლოს სიყვარულით, მარტო მე, ვი არც სამშობლო, არც მშობლების ყურა... არც სამშობლო, არც მშობლების-მეთქი.

მხოლოდ ერთად-ერთი ბედნიერება ღამე მამხრეგება, ეგ იყო შენი სახელის ხსენება, ადელი...“ — მეორე აღდაგას თვით ადელი იტყვის: „რამეორა, რა ახმაგე ეს მდღე-გარება, ეს კანკალი, რა მომდის!.. განა სხვა ქალბის-კი არაინ ჰყვარებოდა?.. მაგრამ ანტონიის სიყვარული?!.. რამდენჯერ მწყურებოდა და ზოლით შემხმდევს გარყენილის კაცის გარყენილ და უმსგავსა სიყვარულისათვის, მაგრამ ანტონიის სიყვარულისა?!.. იმისი სიყვარული კი სულ სხვაა... ოჰ, რა ბედნიერებაა, უყვარდე ვინმე ამ ნაირის სიყვარულით და გულწრფელად შეგებდეს! ამ ნაირის სიყვარულის აღსარება ღვთისა და საზოგადოების წინაშე... ნეტავი შემიძლოს მივანიჭო ანტონიის ის ბედნიერება, რომელიც მე ვაღადა მძვეს! განა ეს დანაშაულობაა?!.. განა ამ დანაშაულობისათვის უნდა დავგესაჯოს საზოგადოებაში... მერე ეგ დანაშაულობა ჩვენი ბრალაა...“

აბა ახლა ვიკითხოთ, ამისთანა წინდა გარბობისა და მადღლის ზნის არსებებს რა კაცები განსჯიან? ვინ არიან ის პირები, რომელნიც ქოლდენ და თვალში ნაცარს აყრიან საზოგადოებრივ ზნობის სახელით?.. ან რა საზოგადოებაა ის საზოგადოება?.. როგორის ზნობითი პირობისაგან არის შედგენილი ის საზოგადოება, რომლის საყვდელი უფროვით სპობს ორის ნორმის არსების სიცოცხლეს?.. ერთი არის ქვირთი ქალბოტანი დეკანი, რომელსაც დიდი ხანა ნამუსის მანდლი მოჰხდია თავზე და საზოგადოებაში კორების ბერს არას სთე-

ჯეთ, ბევრს შემთხვევაში მრავალ-გვაროვნება კილოსი აკლდა. იმისი ლაპარაკი ხშირად გავსებულს მოხლოვების ჰგავდა, სადაც ღრამატრში მოქმედებდა სრულებით იკარგებოდა. მიიღეს წარმოდგენაში ერთი-სხელა ცერ „ვენისშით ის ძლიერი გრანობა, რომელიც მომქმედს პირს ხმას ჩაუწყვეტს და თავის შინაგანს ახლევებულს გრანობას უხმა შიში-ნიო წარმოათქვენებ, მაგრამ ეს ძლიერი შიშინი ისე კარგად იმისს პარტრში, როგორც ხმა-მალდა ყვირილი.

აი, ამის გამო იმის თამაშს უფრო მეტად ენობა და ერთხელე დანსავლული მიტრა-მოხევა ეტყობოდა, ვიდრე ბუნებითი მოქმედობა და სიტყვის კილო.

ეგვიამ მუსხის სიფი თვისი ღრამატული ნიოთ სწორეთ უხადო მარკალიტა ქუთაისის ღრამატული დასისა. ის თამაშობს ყოველთვის გრანობით და ხშირად ეს მგრანობელობა ჰჭარავს მის ნაწულღვენებს, გარეგან მიტრა-მოხევაში. იმას აკლია ამ შემთხვევაში სკოლა.

ყოველი შინაგანი მღელვარება და სულის ბრძოლა უნდა გამოიყვედეს შესაფერს გარეგანს ქვევს. შეიძლება ზოგჯერ შინაგანს სულის კვეთება გარეგანი მოქმედება ისე მოსახლიტოს, რომ ევლარც ხელები იხმარას კაცს; ევლარც ფეხები, შეიძლება ის იმ დროს მოეშვას, როგორც თავხარ და ცრემლი.

ღრამატული არტისტი, ქლო თუ კაცი, მარტო ხელების პაკუჭითა და მტრევით, ანუ თავზე ხელის ტაკე-

პას უძღვნა, იქიდან გამომდინარე... ვინც თან მალევე დაიბრუნდა...

გვიან, ყველასათვის სასარგებლო... იქნებოდა გვიან, თუ რისაგან წარმოადგენდა...

წერილი-მადლობის დღიური (მიკროსკოპით) მეცნიერნი დაწერდნენ... რომ ვაზის ობი ერთ გვარი თვალთ...

სოკოს დედათა ასო და მამათა ასო... ჯერ სოკოს დედათა-ასო გვიღედა...

სოკოს თესლი ორ გვარია: ზაფხულისა და შემოდგომისა... ზაფხულის თესლი მისიდან მოკიდებული სექტემბრის...

პროფესორის საფარველის სამეურნო სასწავლებლისა მონაწილეობა... ვაჟა, ამტკიცებს, რომ ერთი სოკო...

მიღღუსის თესლის ასალორბინებლად საჭიროა: სინესტე და სითბო... სოკოს თესლის განსაღებებლად ზაფხულის...

მიღღუსის თესლი ერთის ვაზიდან მეორე ვაზზე ნიახს და ქარს გადააქვს... თესლი ვაზის მიერ მწვანე ფოთოლს...

სციევა, თუ იქნებამდე ქარმა არ დაუჩუქინა... ამ აწერილი ჩვენ ვაზის ახალი ტიპი...

რომი. დღეს, შუა ღლის უკან, იმ მუშებმა, რომელთა სიმუშაო ერთ უშინეთ... დაიწყო ქუჩა-ქუჩა სიარული...

სოკოს დედათა ასო და მამათა ასო... ჯერ სოკოს დედათა-ასო გვიღედა...

სოკოს თესლი ორ გვარია: ზაფხულისა და შემოდგომისა... ზაფხულის თესლი მისიდან მოკიდებული სექტემბრის...

პროფესორის საფარველის სამეურნო სასწავლებლისა მონაწილეობა... ვაჟა, ამტკიცებს, რომ ერთი სოკო...

მიღღუსის თესლის ასალორბინებლად საჭიროა: სინესტე და სითბო... სოკოს თესლის განსაღებებლად ზაფხულის...

მიღღუსის თესლი ერთის ვაზიდან მეორე ვაზზე ნიახს და ქარს გადააქვს... თესლი ვაზის მიერ მწვანე ფოთოლს...

დებემა 27 იანვარი 1889 წ. იმპერატორი და იმპერატრიცა 31 იანვარს მივიწყებ პეშუსა...

რომი. დღეს, შუა ღლის უკან, იმ მუშებმა, რომელთა სიმუშაო ერთ უშინეთ... დაიწყო ქუჩა-ქუჩა სიარული...

სოკოს დედათა ასო და მამათა ასო... ჯერ სოკოს დედათა-ასო გვიღედა...

სოკოს თესლი ორ გვარია: ზაფხულისა და შემოდგომისა... ზაფხულის თესლი მისიდან მოკიდებული სექტემბრის...

პროფესორის საფარველის სამეურნო სასწავლებლისა მონაწილეობა... ვაჟა, ამტკიცებს, რომ ერთი სოკო...

მიღღუსის თესლის ასალორბინებლად საჭიროა: სინესტე და სითბო... სოკოს თესლის განსაღებებლად ზაფხულის...

მიღღუსის თესლი ერთის ვაზიდან მეორე ვაზზე ნიახს და ქარს გადააქვს... თესლი ვაზის მიერ მწვანე ფოთოლს...

მიღღუსის თესლი ერთის ვაზიდან მეორე ვაზზე ნიახს და ქარს გადააქვს... თესლი ვაზის მიერ მწვანე ფოთოლს...

მე-2 სარისხისა 4 მ-3 - 8 მრისხის ხორცი 1-ლს სარისხისა 9

ბანსხალგანი ისეილება თესლო ყოლაბა

მ. იმპერისა და იმისის შვილის საბაპრო სახლში

ამ სავაჭრო სახლიდან გინდებიან აესლებელითა მათის იმპერატორებისა უმადლე...

საპროფესორის საფარველის სამეურნო სასწავლებლის მონაწილეობა

1889 წ. 1-ს იანვრიდან გამოვა ყოველ-დღე გარდა იმ დღეებისა...

საქონლისა და საღებავებისა მონაწილეობა

საქონლისა და საღებავებისა მონაწილეობა

წინავე და ვასასილად კიდე მოიპოვება... და გარდა ამისა ახლად შექმნილი წიგნები:

საქართველოს კლენდარი, გუ. ნასისა

სურათები გლხე-კაცის ცხოვრებით და იმ. ვასასილადისა

საქონლისა და საღებავებისა მონაწილეობა

საქონლისა და საღებავებისა მონაწილეობა

საქონლისა და საღებავებისა მონაწილეობა

საქონლისა და საღებავებისა მონაწილეობა

საქონლისა და საღებავებისა მონაწილეობა